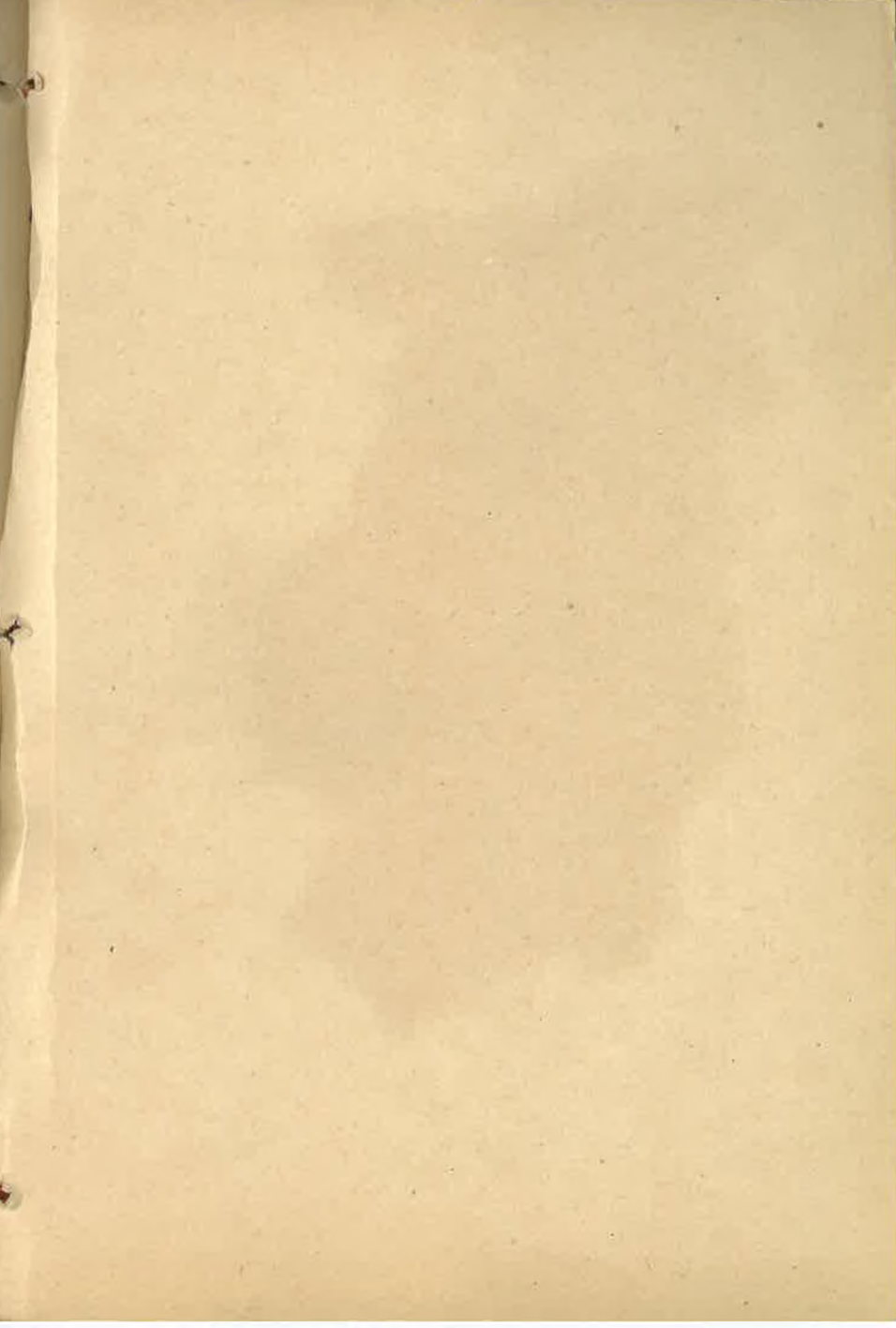
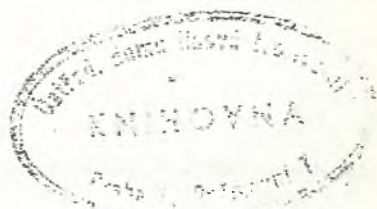


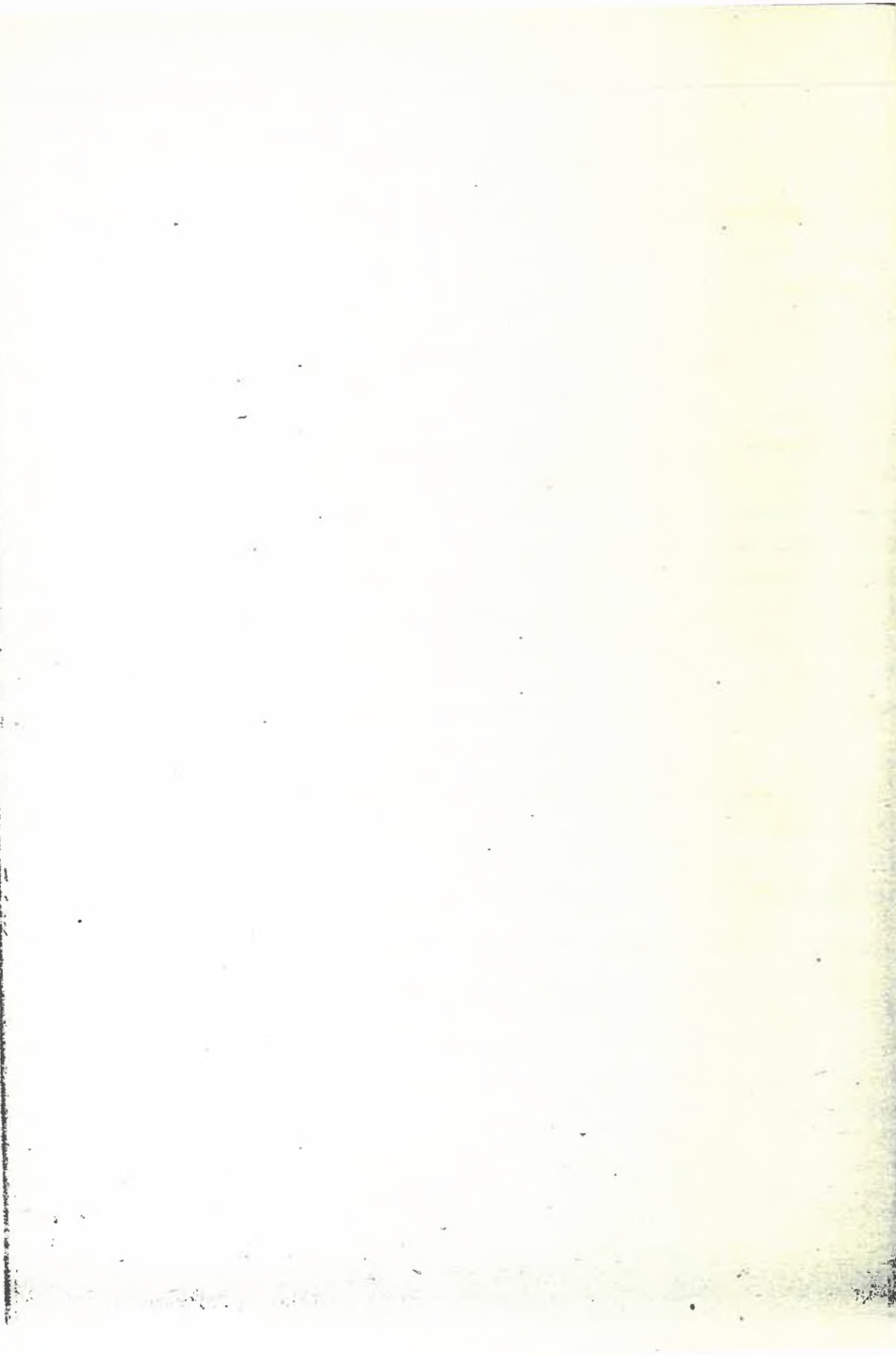
Literární práce žáků
literárně dramatického odboru
Lidové školy umění v Praze 5
z třídy Šárky Š t e m b e r g o v é



Ukázky práce

mladších žáků





Milena Dewetterová

(13 let)

P ě t m e d v ě ď á

V malé chaloupce daleko od vesničky zvané Myškovice, žilo pět medvěďů. Starý medvěd - tatínek se jmenoval Kvido, maminka byla Amálka a třem medvíďatům říkali Alfons, Rudla a Hugo. Každý den museli medvěď s medvědicí do vsi pro jídlo. Jednou když přišli do Myškovic, viděli pana Žábu na motorce. Tu řekla medvědice Amálka svému muži Kvidovi: "Kvido, měli bychom si taky koupit motorku, co říkáš!" Ale medvěď nic neřekl. Když uviděl nápis: "Zde dostanete vše od špendlíku až po motorku", hned tam zašel. Za chvíli viděla Amálka jak Kvido vyváží motorku a slyšela jak křičí: "Nasedni a jedem domů!" Když přijeli domů, měli medvíďci velkou radost.

Tak měli zase jednou jet medvěď s medvědicí nakupovat do Myškovic. Amálka si zamlouvala, že nepojede, že je tam bláto a že dostane smyk a kdesi cosí. Tak se šlo do vsi pěšky. V tu chvíli si šli tři medvíďci pořádně prohlédnout motorku. Nejstarší z těch tří byl Alfons. Zjistili, že je garáž otevřená. Vlezli do ní a Alfons zkoušel motor a startér a malí medvíďci něco kutili vzadu. Malý Hugo s Rudlou najednou začali skákat a plácát okolo sebe prackami. Jak tak plácali okolo sebe tlápama, shodili na Alfonse kbelík se zelenou barvou. Alfonsovi spadl kbelík na hlavu a barva mu stékala po čenichu tak, že měl celou hlavu zelenou. Alfons se rozezřel, Huga praštil přes zadek koštětem a Rudlu přes hlavu klackem.

Když se medvěď s medvědicí vrátili domů, bylo to doma jako po bitvě. Alfons má zelenou hlavu od barvy, Rudla na hlavě bouli. Amálka nad tím spráskla tlapy a Kvido Alfonse, Rudlu a Huga seřezal.

M e d v í d e k

Alenka vstala ze židle s plyšovým medvědem v náručí. Právě vyslechla matčino kázání na téma přátelství. "Běž si hrát, pusinko," pobídla ji maminka. Takového rozkazu Alenka ochotně uposlechla.

Když se vrátila z parku, shledala doma, jak říká Verne, zmatek nad zmatek. Na podlaze ležely kufrы s otevřenými tlama-mi, jako hroší v Zoo. Maminka pobíhala kolem, chytala se za hlavu a skládala všemožné věci do kufrů. Nic nechápající Alenku poslala do pokoje. Příští ráno nebylo o nic klidnější. Vyšli na ulici, ale maminka měla trhání se ještě podívat, jestli náhodou netače voda v koupelně. Pak se tam ještě dvakrát vrátili. Pro změnu kvůli tatínkovi. Když konečně naskočili do právě se rozjíždějící tramvaje, Alenka se dozvěděla, že jedou k tetičce do Rakouska. Radostí dala medvídkovi pusu na hnědý čumáček.

Týden u tetičky byl plný zážitků. Alenka dostala krabici švýkaček a nadšená maminka si hned vyzkoušela před zrcadlem zlatý náramek a náušnice. Sedm dní rychle uplynulo a přišel čas k návratu. S obvyklým zmatkem nastaly i jiné starosti: Kam s náramkem a náušnicemi. Nechat je proclít se mamince moc nechtělo.

To ovšem Alenku nezajímalo. Měla jiné trápení, nemohla najít svého medvídku. Prohledala každý kout a nakonec šla spát s polštářkem mokrým od slziček. Medvídku jí bylo líto, co si chudáček počne v cizině bez ní! Ráno - jaký div, seděl medvídek na nočním stolku. Alenka nemohla pochopit jak to, že ho už večer nenašla. Nemohla o tom dlouho přemýšlet. Ve spěchu se rozloučili s tetou a chvátili na letiště.

V letadle se Alenka seznámila s jednou holčičkou. Sedly si vedle sebe a povídaly si. Alenku zajímalo, kde má cizí holčička maminku a tatínka. "Já jsem tady s babičkou, tatínka už nemám a maminka na nás čeká v Káhiře." "Je to daleko?" "Móóc daleko," doplnila holčička širokým gestem. "Máš hezkýho medvídka," obdivovala Míšu.

Než letadlo přistálo, byly z nich kamarádky. V celnici se hemžilo mnoho lidí, maminka byla nervózní, tatínek zamlklý a Alenka se nudila. Chytila za ruku odcházející holčičku. Povídaly si něco a prošly do haly. U celnice stála dlouhá fronta, děti si nikdo ani nevšiml. Konečně došlo na Alenčiny rodiče. Maminka rozbalovala před celníkem ochotně kufry. Tatínek je po proclení uchopil a začala shánka po dítěti. Alenka už zatím osaměla v hale. "Alenko," zavolala maminka radostně, když ji našla. "A kdepak máš medvídka?" zeptala se polekaně. "Dala jsem ho té holčičce, ona nemá tatínka", vysvětlovala Alenka. Maminka div nepadla do mdlob. Právě odstavovali schůdky od letadla, kam před chvílkou nastoupila a naposled zamávala šťastná holčička s medvědem. A s medvídkem odlétal do Káhiry i zlatý maminčin náramek a náušnice, které tak dobře ukryli před zvědavými celníky.....

O s n o v a d í v a d e l n í h r y

Pracovní název: T r o s e č n í c i

Osoby: Zdravotnice (Radana) - ráda káže o hygieně, starostlivá
Dychta (Zorka) - dychtivá dobrodružství a senzací
Ňufna (Světлана) - líná a otrávená, nic se jí nechce
Múza (Blanka) - miluje verše a při každé příležitosti recituje
Paleta (Lída) - ráda maluje, ale zda je to k světu, je otázka
Fidlař (Karel) - zuřivě hraje na housle, vrže, skřípe
Profesor (Mírek) - má znalosti historie a přírodních věd, vážný
Kůta (Jarda) - kutil-věšuměl

Skupina dětí se vydá na výzkumnou cestu po řece do míst, kde by podle báje měla být zřícenina prastarého hradu ze středověku. Dožte se o tom Profesor ve starých letopisech. Jako nutné zlo s sebou berou Radanu, starší sestru Ňufni, protože jen pod tou podmínkou dovolí rodiče dětem průzkumnou výpravu. Děti plují na pramičce po přehradním jezeře, doplují k ostrůvku uprostřed širé vodní pláně. Přiváží loďku ke stromku a rozbijí tábor. V noci nastane bouřka a blesk urazí stromek, kde byla loďka uvázána. Pramičku odnáší vlnobití. Múza se za ní vrhá, ale proud ji poloomráčenou a potlučenou o skaliaka vyhodí na břeh, a děti ještě ve svitu blesku uvidí, jak loďku vzal silný vír a roztříštil ji jako skořápku. Pak už není vidět nic. Ráno se vyčasní a trosečníci jdou prozkoumat ostrov. Sesbírají na břehu několik prkýnek z pramičky, která tam vynesla voda. Jdou hledat pitnou vodu. Při tom Profesor zabloudí a nalezne sotva znatelné zbytky prastarého hradního valu a v lesním porostu odhalí úplně

rozrušené staré zdivo. Je nesmírně vzrušen svým objevem. Vrací se do tábora, kde mezitím se konala porada co dál. Děti se rozhodnou žít po vzoru Robinsonově a své skromné záseby doplňovat lovem zvíře (veverek, bažantů apod.). Kůta vyrábí síť na ryby z obinadel, kterými je víc než hojně zásobena Radana, vyrobí i luk (vlastně podle přesného návodu Profesora, který je pouze teoretik), vyrobí prvotřídní kuši. Jen tetiva mu schází. A tu pomohou struny z houslí, které s přetěžkým srdcem obětuje Fidl-lař. Všichni se radují, že aspoň dá pokoj, ale on fídlá dále na housle o dvou strunách.

Dychťa jednou stopuje lišku a ta ji zavede až k otvoru mezi kamennou sutí. Dychťa je přesvědčena, že je to liščí doupě. Začne hrabat, odhází kamení a objeví podzemní tajnou chodbu. Děti se vydají na průzkum a najdou v polorozvalených zbytcích hradního sklepení někdejší pokladnu loupeživých rytířů - hradních pánů. S Profesorem od té chvíle není řeč, zahrabe se do starých mincí a šperků, jiného nic nevidí ani neslyší.

Múza, Kůta, Paleta a Dychťa zatím chystají záchranný vor, na kterém mají přeplout na pevnou zem. Radana má velké starosti, protože má za dva dny nastupovat zdravotnickou prázdninovou praxi a neví jak se dostat na břeh, který je vzdálen 3 km a ještě voda není bezpečná, jsou tam dosud vyčnívající vrcholky stromů. Dychťa je velmi špatný plavec, v potu tváře získala před prázdninami jednu vlnku. Je pevně rozhodnuta pustit se s Kútou po voru na břeh, jakmile jej dodělají. Aby jí v tom zabránila, vydá se Radana časně ráno, dokud tábor spí, na nedodělaném voru sama. Dopluje kousek od ostrova a vor se rozsype. Až ke břehu pak Radana doplave pěšky. Když se děti vzbudí, hledají Radanu, protože Paleta má úžeh, ale nenajdou ji. Právě když se chtějí rozdělit na záchranné čety a prozkoumat ostrov, přijíždí Radana na motorovém člunu s výpravou archeologů, kterou potkala na protějším břehu.

Moje pokyny pro autory: Nezapomínejte na S T Ř E T N U T Í
(povahy protibráčů, vůle s prostředím, záměru s náhodou, nutnost a strach, plán a realizace). Role rozvrhněte pokud možno rovnoměrně, více dialogů než hromadných výstupů, protože máme malé jeviště!

Verse Světlanina

1. jednání

Místo děje: most přes potok

Osoby: Všichni

Z: Tak si pojď alespoň házet.

S: Tady na mostě? To víš, že jo. Spadne mi do vody. A vůbec, mě to stejně nebaví. (Rozhlíží se). Hele, Lída zase něco kutí. (U Lídy) Co to jako je? Jo, aha, to je paleta, vídš. A na ní různé barvy. Jo ták, to je opravdu pěkné.

Z: Co blázníš, to je nádhernej hrad. Totiž skoro hrad. Taková zřícenina. Hele, tady je čtverhranná věž, tady hradby, tady stopy starého, polozасыpaného příkopu.... To je krása, vídš?

L: Ježkovy oči, holky, copak to vážně není poznat? Vždyť je to támhleten žlutěj dům. Vidíte, tady je komín, ten je stejnej, ne? Kolem je zahrada. To jsou barvy, co jsi viděla, ale jak v tom mohla Zorka vidět hrad, to nechápu.

S: Podle mě je to tedy úplně stejná patlanice barev, jakou máš na paletě. A vůbec, není ti líto těch barev, pořád je patláš a myslíš si, že kdovíjak nádherně maluješ. Náhodou jen plácáš barvy na sebe, jak paleta. (Uchychtne se) Paleta, paleta, to ti náhodou nádherně padne. Vídš, Zorko?

Z: Hm, ale stejně mi to připomíná hrad. Hele, tady.....

S: Já vím, tady je věž, tady příkop....

Z: Náhodou obráceně, ta....

L: Jeetli se vám to nelíbí, jděte pryč, ale házet po zemi mi to nemusíte.

S: Ale, ale, Paleta....

Z: Vždyť my tě nepotřebujeme, my můžem pryč, pojď, Světlo.

(Spatří Mirka a Jardu, jak živě rozprávějí)

S: Hele Profa je zase do něčeho paf. Na něco přišel.

Z: Hele, a Jarda mu přizvukuje.

(Objeví se Mirek s Jardou)

M: A teď si představ udělat si menší výlet po vodě, asi na 14 dní a mohli bychom se zaměřit na prohlédání ostrůvků asi uprostřed přehrady, zdali tam nezůstaly zbytky Hradiska....

Z: Cože, kluci, jaký Hradisko, jakej výlet, já pojedu s váma, naši mě to dovolej. Senza....

M: Počkej, jenom ne tak zhurta. Ještě ani dobře nevíš, o co jde.

Z: No, no, to moc nevím. O co?

J: Podívej se, Profa se dočetl ze starých rukopisů, které vy-
šťoural ve zdejších archívu, že zde byla kdysi vysoká skála,
která měla tvar medvědí hlavy. Říkali jí proto Medvědí Sedlo.

Z: Jaké Sedlo, když to byla hlava?

M: Jarda to řekl nepřesně. Neměla podobu hlavy, ale když se na
ní kouklo z vrcholu vedlejší hory, která byla na severu, a
proto měla jméno Severní, připomínala medvěda, na kterého
by se dalo sednout. Hlavu měl jakoby skloněnou k pravé před-
ní tlapě...

J: Tak já budu pokračovat, jo? No, tak na zádech tohoto medvě-
da stával prý kdysi daleko od lidí, skryt mezi hlubokými le-
sy a maskován divokými skalami tajemný hrad loupežných rytí-
řů.

(Zorka hvízdne)

M: Nikdo o něm nic přesného nevěděl. Obyvatelstvo se mu zdaleka
vyhýbalo, neboť o něm bloudily tajemné zvěsti. Všeobecně se
mu říkalo Hradisko. No a potom se vybudovala přehrada a hrad
se pravděpodobně zatopil. Když nám však začaly prázdniny,
chceme prozkoumat ostrůvky, které leží asi uprostřed jezera-
jestli tam náhodou není.

Z: Senzační, jedu s váma, jo?

M: Hrad tam samozřejmě není, ale aspoň rozvaliny. Teď mě však napadá, kde vzít loďku. Do té naší se vejdou 4 a kormidelník. Nadřou se však a nikam nedojedou. Je příliš těžká a špatně postavená.

J: Tak se upotřebí můj vynález!

S: Jakej vynález?

J: No, nedávno jsem vynalezl, jak uzpůsobit naši loďku, aby se do ní vešlo 8 lidí. Kormidelník není třeba.

M: Musí jich však být 8 a my jsme jen 3.

L: Čtyři!

J: No jó, ještě Kája, ale ten se šel zeptat, jestli ho pustěj doma. A jak vůbec víš, že jsme s ním mluvili?

L: Vždyť já nemyslím Karla, já myslím Světlanu. Že s náma pojedeš, víd?

J: Počkej, počkej, jen ne tak zhurta. Takovou nánu línou s sebou brát nebudeme.

S: Vždyť já se o nic neprosím, ty chamonile a vůbec s váma nikam jet nechci.

J: Vždyť bysme tě ani nevzali, Lenchode.

S: Nevím, kdo je větší.

M: Nehádejte se, jestli chce Světlana jet, může.

J: Cože?

M: (pokračuje) ale nesmí být líná. Abychom si to zpečetili, musí nám to odpřísáhnout. Chceš?

S: Já se vás neprosím o žádnou milost.

J: Tak nejezdí, tím lín. Místo tebe vezmem třeba Jirku nebo Honzu.

Z: Cože, takový nemehla?

J: Buď zticha!

M: No tak si to rozmysli. Chceš jet nebo ne? Ale musíš přísahat!

S: No tak, no já jedu!

M: Dobrá, co dál? Zahvízdám na Karla, jestli už to ví. (Hvízdá, volá, ale marně)

S: Neslyší, musí přece šnydlat.

J: Aspoň něco dělá a nelenoší jaky ty.

S: Neboj, já dělám.

J: Já vím co, kibicuješ.

Z: Nech ji, ty pořád vyvoláváš hádky.

M: (Zatím kouká kolem) A co Lída, zas něco smolí. Lído!

S: Paleta!

(Lída se zvedá a jde pomalu k nim)

J: Co? Paleta? To je přesný, to jí padne jako ulitý. Paleta!

L: Co řveš, vždyť jsem tady! Co je? Jo, ten výlet! Já to slyšela. No, třeba bych jela.

J: Jo, a všechno nám zmaluješ! Neříkej, že ne! Taková paleta.

L: Neboj, tak mám jet? A co s sebou?

J: Přece barvy!

M: Neblbni! (K Lídě) No přece jídlo a věci na 14 dní a něco na spaní. Jo, a hlavně povolení od rodičů.

Potud verse Světlanina.

U Káji se děti rozběhly domů, žádat rodiče o povolení. Nazítří se vracejí.

Na lavičce sedí už Světlana a Zorka. Přicházejí kluci, celí zklamaní.

S: To je dost, že už jdete.

M: Kde jsou další holky?

Z: Blanka má do tří literárně dramatický kroužek a Lída nevím kde je.

(Vtom přichází Lída)

L: Já nepojedu, mě nechtěj naši pustit.

Z: Mne taky ne.

S: Mne taky ne.

J: Mě by naši pustili, ale kdyby jel někdo starší.

K: No, to mne by taky pustili.

M: Naši říkaj, že jsme malí a že mě nikam nepustěj.

(Přichází Blanka)

B: Jděte sami. Naši říkaj, že mne bez dozoru nepustěj!

M: To nepustili nikoho, asi z toho sejde.

J: To je blbý.

K: No, co se dá dělat? (Všichni přemýšlejí, pak Zorka přijde na nápad)

Z: Co kdyby s námi jela Radana, ta je starší, už půjde na praxi.

M: S Radanou to nemá cenu.

J: Ale je to lepší, než nejít vůbec.

B: To je jasný.

L: Světlano, přemluv Radanu, ať jede s námi.

S: Ale ona jede na tu praxi už za 3 neděle.

M: Na dyl bychom tam stejně nejeli.

K: Já už musím domů.

J: Proč?

K: Musím cvičit na housle.

Z: Jdi pořád s tvejma houslema.

B: Tak se musíme pořádně domluvit. Co myslíš, Světlano, pojede Radana?

S: Já myslím, že jo.

L: Nemá cenu se takhle domlouvat, když nemáme jistý, jestli nás pustěj doma.

L i t e r á r n í p á s m o
z p r a c í
s t a r š í c h ž á k ů



1. oddíl

Z á p i s y d o d e n í k u

M. Uhrová

Jedním okem vyžebnaným druhým půjčeným

Podzimní hlína říká

že tam kam nepadá list

zůstává ještě dost místa pro vzdech...

Ale potkáš na opuštěné cestě dítě

a ono ještě vzdychá

že už má listů plné ruce

a není kam by dalo víc...

I. Lhotková

Strach o slunce

Nevím,

kam zmizelo svítání.

Včera,

jako vždy,

slunce udělalo několik

prasátek na zedě

a odtančilo.

Ale teď,

když už má udělat světlo,

ne a ne vyjít.

Šero si sedlo na roh ulice

a prodává noviny.

Je v nich všechno.
Nechybí tam ani článek
o sklizni brambor,
o požáru,
o tom, jak někde spadl dům,
o tom, jak se někde staví nové domy,
o tom, jak byl někdo vyznamenan
a jiný sesazen,
o nové válce, o novém míru,
jen o slunci nic.
Tak stojím,
dívám se na orloj
a na nebe.
Noviny jdou na odbyt.
Úder orloje,
mumraj apoštolů,
vlhká smrtka kývá hlavou
a slunce je již nad obzorem,
jako obyčejně přesně,
až na tu mlhu
a úzkost,
že to nevyjde jako obyčejně,
že slunce zapomene.
A smrtka na orloji
již pomalu osychá.

M. Uhrová

M. J.

Je léto
léto jenom takové
jako když dítě nad vodou - hlubinou
varuje černá paní...

Jakoby červen šel dlouho po kamení...
Sudičky zaspaly
vřetánkem přede chlad
ryšavý velký pavouk listopad...

I. Lhotková

Šišaté slunce

Jednou ráno jsem viděla
šiřaté slunce.
Na dvoře stála plechovka
od okurek
a v ní na dně
slza radosti,
šiřaté slunce.
Kolébalo se ze strany
na stranu
a broukalo si zvláštní píseň,
píseň beze slov.
Lidé se smáli
nebo mlčeli,
nikdo nic neviděl,
nikdo nic neslyšel.
Jen slunečnice nevěděla,
kam má otočit
hlavu.

I. Lhotková

Nástěnné malby v Praze

Do Prahy byl svolán sjezd
pro záchranu nástěnných
maleb,

neboť na jednom paneláku
plném dětí,
plném smíchu,
byly objeveny správkyní domu
různé čáry,
které po přezkoumání
a odstupem let
a odstupem předsudků
a odstupem lidí
dávají nástěnné malby.
Tři roky
dva měsíce
a jednu sedminu týdne
pání v černém
a páni v šedém rokovali.
Zatím ze zdi odešel
jeden kluk hrát kuličky.
Odešel jeden úsměv
a dvě čáry z jedné holčičky.

Děšť smazal šikmý strom.
Šikmý
jako věž v Pise,
ale ne tak docela.
Tak šikmý strom
se nakreslí jen jednou.
Pání v černém
ani páni v šedém se ještě nedohodli.
Až jednoho dne,
plného předtuch,
černých řečí,
poztráceného času,
v ten den přišlo
několik pánů v černém
a pánů v šedém.

Zahrála jedna fanfára
zahrála druhá fanfára,
lidé se zastavili,
nebo šli dál,
nebo sepjali ruce.
Páni říkali "je to unikát"
a lidi lízali zmrzlinu
a nebo nelízali nic.
Páni říkali: "Mluví to pro lidi".
Lidé se ptali: "Mluvíte za lidi,"
a nebo neříkali nic.
Z chodníku vstala malá,
rozcuchaná holčička,
vzala křidu
a namalovala vedle
nástěnných čmáranin
pána v černém
a pána v šedém,
jak drží na provázku,
dlouhém jako ty
tři roky, dva měsíce
a jednu sedminu týdne,
dlouhém jako pondělí,
na nejdelším provázku nakreslila
tura domácího.
A lidé říkali:
"Kravský nápady"
A nebo neříkali nic.

D. Šmrhová

Přejeli kočku
Přejeli kočku.
Nákladákem.

Lidi chodili okolo
a každý nadával:
"To je skandál,
tu kočku tady nechat,
to děme vejš."
Přiběhla malá holčička
sedla si vedle kočky
a plakala.
Plakala tak dlouho,
dokud ji maminka
nedovedla domů.
Jenže holčička plakala pořád
a tak maminka
vzala krabici
šla s holčičkou na ulici
dala kočku do krabičky
zahrabala ji
v zahradě pod keř
a někdo při tom
tam nahoře v okně
tiše brnkal na kytaru.

Holčička už neplakala
protože kočička
měla hezký hrobeček
a byla určitě v nebičku.
Druhý den lidé říkali:
"No, konečně tu kočku
dali pryč."

I. Lhotková

Kůň

Upadl.

Byl celý zablácený.

Chvěl se

ne strachem,

ale námahou.

Trhal sebou

mlátil nohama

a bláto stříkalo na trávu.

Bylo slyšet nářek.

Snad děti,

štěňata,

tráva.

Mlátil nohama

a bláto stříkalo na lidi.

Měl takové divné oči.

Byl v nich strach celého života,

byla v nich bolest umírání,

krása žití,

byla v nich otázka,

Proč já -

A proč právě teď.

Bořil se stále víc,

padal

a vstával.

O kousek dál,

o píd,

dokázat možnost pohybu.

Pak jenom vteřina -

Ta chtivost žití,

ta strašná nutnost smrti.

Elava pomalu klesá do bláta,

zoufale pomalu se zavírají oči.

Z pravého ucha
tiše kape bláto
a život
do velké louže.

Někdo z davu utíral
skvrny bláta.
Někdo se smál
někdo říkal

"Půjdeš do vuřtů"

"A kat aby to spral"

Jen tam vzadu
zarostlej kluk
zašlápl cigáro,
utřel si dvě slzy
a tak divně si při tom hvízdal.
Strašně
divnej
kluk.

I. Lhotková

Při hodině zeměpisu
Při hodině zeměpisu,
mezi dvěma rudnými ložisky
a jedním malým městečkem
jsem našla na mapě
v příkopové propadlině
skrčenou kratounkou báseň.
Vyšly jsme spolu z té propadliny
a šly jsme dlouho,
dlouho,
přes hory a doly
až k moři,

podívaly jsme se na zlatou rybu
a šly jsme dál
přes hory a doly,
kolem řek,
měst
i kolem čichsi vrat,
až jsme zabloudily
na jedno prázdné místo
mezi naším městem
a usínáním.
Zavřely jsme oči
a jen tak pro sebe
si povídali o naší
objevné cestě,
o zlaté rybě.
Báseň se potom recitovala
tak dlouho, až z ní zbylo
jen zvonění na konci hodiny.
Zůstala jsem sama
v prázdné třídě
s tabulí,
jejíž dva počmárané listy
splihle visely
na zdi.
Nakreslila jsem na ní
mapu našeho putování.
Ta mapa tam již není.
Pečlivý školník ji smazal.
Snad si nevšiml,
že je na té tabuli
zakreslena poloha
úplně nové země,
kterou teprve dlouhý čas
marně hledám.

Mám v hlavě vítr

Přišlo to všechno moc najednou. Máma nemocná, nevzali mě na školu a ještě tohle... Sebralo mě to. Pořádně. Všechno. A nejvíc to poslední. Obvykle se člověk začne litovat. Brečet. Já moc nebrečela. A rozhodně ne před ním. Ale hrozně jsem chtěla vědět - proč?

Tak jsem šla za ním. Vzpomněla jsem si na něj, ani nevím jak, ale já vážně nevěděla, kdo jinej by ... A tak jsem za ním šla. Moc jsem si promýšlela, jak mu to říct, jak za ním přijít po tolika letech, z ničeho nic. Ale stejně to pak vypadalo úplně jinak. "Dobrý den, soudruhu učiteli - já jsem - copak vy se na mne nepamatujete?"

Napřed mě nepoznal. Pak si vzpomněl.

"Já jsem to zvíře! Už víte? Jak jsme tenkrát měli ty brontosauiry a dinosauiry a potom bakterie - jak jste mě na nějakou vyvolal a já jsem vám řekla, že to zvíře neznám."

"Zato já znám už delší dobu jedno zvíře, Blažková, jděte si sednout - tak to jste vy? To je od vás hezké. Tak pojďte dál. Moc se tu nerozhlížejte - to víte, starý mládenec."

Jako by na tom záleželo. Dost se divil, proč jsem přišla - tak najednou, já ale vážně... Vzpomněla jsem si, když jsem ho tak viděla, jak mi také jednou řekl, že pro ty moje úzké kalhoty nemůžu dostat ani strach, protože srdce by mi do nich nemohlo spadnout. "Víte - já - mám teď v hlavě vítr - a nevím, kdo by... Nedávno jsem vás viděla a tak jsem si řekla - já nevím jak začít. To, co bych ráda věděla, v naučném slovníku nenajdu a tak jsem..."

"Přišla za mnou. No, já bych hrozně rád, ale..."

"Soudruhu učiteli, já vím, že to víte. Proto jsem přišla"--
Zarazil mě. Překvapilo mě to, ve škole nikdy..."

"Neříkej mi soudruhu; nerad to slyším někoho říkat ze zvyku. A pak, já si to nezasloužím. To slovo se pro hodně lidí stalo jen slovem. A přece každé slovo musí mít obsah, pro který ho začnou lidé používat. Jakmile ho to slovo má, pak ano, pak se může použít, ale nikdy se nesmí zneužívat."

Bylo to pravda, když jsem řekla, že je jediný z těch, co znám, kterému aspoň podle mne patří a kterého si proto nesmírně vážím. Byla to pravda. A já to neřekla proto, abych mu tím udělala radost. Asi to věděl, protože byl nějak v rozpacích. Začal se ptát jak se mám a tak - a já najednou věděla, že mu to můžu říct a že mě snad pochopí.

"Řekněte mi, prosím, věříte na lásku?"

Řekl mi na to, že nejméně na ni věřil, když mu bylo dvacet.

"A teď?"

"Teď vím, že je. Je jí málo. Lidé si ji moc často pletou a zaměňují ji. Snad proto...."

"A řekněte mi! Je přílišná dobrota známkou nízké inteligence? Je možné, aby člověk vyloženě chytrý byl dobrý?"

Překvapila jsem ho.

"Chudinko, musilas asi hodně zkusit a prožít, že se takhle ptáš. Jak jsi to řekla? Aby vyloženě chytrý byl zároveň dobrým člověkem? Na tohle ti neodpovím. A myslí si, že jsem řekl ano. Ne, počkej!" Jak podle tebe vypadá dobrý člověk. V čem myslíš dobrý?"

"No, dobrý - jako vůbec. Třeba nedávat proto, že se ostatní dívají, ale dát, abych dal. A dát třeba poslední. Být - pros-

tě, aby ostatní věděli až jim bude nejhůře, že tu jsem, když už k tomu, aby jim bylo zle, dovolím, aby došlo. Je to znak hlouposti?"

"Ach tak, takhle ty se na to díváš! Ale ten, kdo ti to řekl, ten tě už přestal potřebovat, víš?"

"Děvenko, neplač. Ne, tobě na něm nesmí záležet. Nezaslouží si to."

"Děkuji vám." Byla jsem mu moc vděčná. "To nebyla láska. To od tebe, víš, byla taková - taková - říká se tomu uražená ješitnost. Víš, tím projde hodně lidí. Ale bolí to. Já vím. Já vím, že to bolí. Ale, to musíš překousnout, víš? Plivnout za tím. A nechat kápnout i trošku na sebe. To každý neumí. Já to neuměl a proto jsem sám."

"Vy, pane učiteli?..."

"Ano, já si moc odpouštěl. A to se nesmí dlouho. Protože jednou člověk přestane a už toho má na kontě moc."

"Já - nezlobte se. Děkuji vám. A - a prosím vás... Ne, už nic nechci vědět."

"Chceš, moc chceš. A to je dobře. Ale na to všechno musíš přijít sama. Protože vědět - neznamená ještě uvěřit."

A cestou domů jsem brečela. Bylo mi najednou líto, že už nechodím do školy.

I. Lhotková

Útěk ze školy

Bylo jich celé hejno,
utíkali,
smáli se, šíleně a zle.
Rozprskli se na křižovatce
a ještě byl slyšet jejich
smích.

Na prahu školy
stál staříčkový učitel,
knihu v ruce,
celý umazaný od křídý,
v ošumělém pláštíku,
ve školních trepkách
a díval se za tou spoustou
síly,
štěstí a radosti.
Potom si sedl do prázdné
šatny
a pro tiché řady věšáků
vykládal Euklidovu
a Pythagorovu větu.
Pečlivě jí objasnil
rovnoběžnost dvou rovin
a když zazvonilo,
zapsal do třídní knihy,
že nikdo nechyběl.

P. Mašková

Zedř

Stojím úplně sama před vysokou zdí. Třesu se chladem a snad taky strachy. Za zdí je on. Já hlídám. V potíciích se rukách svírám zhaslou baterku. Proč je tam tak dlouho? - Co to bylo? - To vrzly dveře! Chce se mi brečet... utíkat pryč ... A zas ticho. Nekonečné zdlouhavé ticho, naplněné strachem a čekáním.

"Když někdo pude, pískneš," mi řekl. Jenže, kdyby někdo šel, tak vím, že nebudu moci... a jeho chytí. Bože můj, já tě neznám, teď tě potřebuji, moc tě potřebuji, prosím tě, ať ho ne ... Co to? On? Ne, to jde někdo po silnici... Co řeknu, když

se bude divit, co já tu? Co když něco udělá? Tak ho praštím baterkou. Stejně nesvítí. Ticho...

Šel asi jinudy. Pozor. Kroky. Já- já ... Chacha...to je kočka. Kočička. Malá, obyčejná, opuštěná kočička. Jako já. Chudinka. Taky se mě lekla...

Co to? To bylo v zahradě! To je on. Přelézá zeď.

Klade mi do náruče kytky! Moc kytek. Kradených. Pro mne.

V. Sobotková

V poslední době

V poslední době je tolik písní

s upřímnou melodií

v poslední době je tolik písní

s jemným obsahem

tolik pavouků, nosících štěstí

a nikde se nemůžeš uchytit žlutavá voso

a nikde nemůžeš usednout

snad proto, že neexistují dobromyslní králové s velkými
nosy

snad řekneš si maličká

nemělas tolik radosti

řekneš si bleďoučká

nemělas tolik tepla

a přijdou pomalé

prsty života

zaklepu ti na čelo a jdeš

a potkáváš pavouky, potkáváš básně

hluboké myšlenky a tolik písní...

i krále s velkým nosem

zakroužíš a usedneš

král možná kýchne jednou, dvakrát...

ale ty nebudneš
protože se přece předem omluvil
Mnohé z králů překvapíš
ale jednou jeden z nich prohlásí
že se s takovým druhem vos
ještě nikdy nesetkal.

P. Mašková

Smůla

Hodně lidí má chronickou rýmu. Také hodně lidí má chronické třeba revma. Já ne. Já mám kamarádku a s tou kamarádkou máme chronickou smůlu. Mlčte, já vím, že na smůlu se vymlouvají slabochy. Ale u nás - tedy aby bylo jasno. Za slabochy se vůbec nepokládáme, ale nedá se to jinak říci, tu smůlu prostě máme. Co se týče záležitostí srdečních. Stane se třeba, že se obě zamilujeme. Horoucně. Zoufale. Strašně. A najdenou. Ona miluje Pavla. Já Honzu. A teď to začne. Ne, aby Pavel miloval ji a Honza mě. Kdepak. Ji miluje Honza a mě - Pavel. No, vy třeba řeknete "Děvčata tak nehloupněte a Jana ať miluje Jana a ty, Pavlo - teda jako já, ty miluj Pavla. Když ale ono to nejde. Jana je totiž, jak bych to řekla, taková přitloustlejší, zapracatělá a Honza je tak zvaný čakan značky podvýživa. No a Pavel je zase takový pomenší napucánek a já - konečně mě sami vidíte. No, co dělat, když Honza nechce o mně ani slyšet a Pavel o ní jakbysmet. No, radte! Jste v koncích. My taky.

Ale to není ještě zdaleka všechno. To bychom si pár dní poplakaly, jak jsme to konečně stejně udělaly, ale nikde to neříkejte - jde o naši dívčí hrdost. No, představte si, byly jsme tančit. Napřed šel pro mne. Pak pro ni. Tančil střídavě, pocho-pitelně, s námi oběma. Celý večer. Byl krásný. Šel nás doprovodit domů. Recitoval nám verše - vyprávěl anekdoty, no prostě úžasný. Před domem nám podal ruku. Oběma. Najednou. Každé jednu.

Mě levou. Noc jsem ztrávila přemýšlením, bylo-li v tom, že mě levou, od srdce a jí pravou - vyznání. Druhý den mi Jana sdělila, že ji trápil do rána stejný problém. Začly jsme se hádat. Přiznám se, my jsme se popraly. No a na to rande jsme šly společně. Pod hodinami jsme čekaly jak to dopadne. Přistihla jsem ji, jak si drží palec. Já svůj svírala v kapse. Přiznám se. Nenáviděla jsem ji celou tu hodinu, co jsme tam čekaly. Nepřišel!

Kamarádky jsme zůstaly dál. Ale řekněte sami, nemáme my smůlu?

I. Lhotková

x x x

Sedím doma proti žluté stěně,
chroupám bonbóny,
a dělám
jako že jsem v kině.
Za mnou sedí babička
a spravuje.
Trochu to ruší,
ale ona dělá druhou řadu
jen pod tou podmínkou,
že bude spravovat.
A tak spravuje díry na punčochách,
které stejně nikdo
nikdy nebude nosit,
ale dělá to snad jen pro ty díry,
aby tak hloupě necivěly.
Jsem v docela malinkém biografu
se dvěma židlemi.
Babička se baví spravováním
roztřepených děr
a já si promítám krásný,
ještě nenatočený film,

a jen tak malinko
šustím pytlíkem
a chroupám bonbóny.

I. Lhotková

Zápis do deníku

Bylo dvanáct hodin

v noci

a já si namalovala

rty na zeleno,

vlezla do prázdné vany

a dělala pitvorné obličej

na zrcadlo

a ono zase na mne.

Ohromně pěkně jsme se bavili.

Potom jsem polila zrcadlo

vodou

a dělala jsem, jako že se myji.

Když jsem šla spát,

vzala jsem si acylpirin.

Snad to bláznovství vypořádám.

S t r o m p o z n á n í

J. Kusák

Láska

Pan učitel se ptal děti
ale jeho zájem nebyl čistě
profesionální
studoval všechno a právě
proto mu tohle nějak
uteklo

A děti odpovídají
To je když má ráda
panenku
To je když má ráda
maminku

A pan učitel přikyvuje
a v duchu si říká:
Vždyť já vlastně nevím
jestli je to správně.
A pak se přihlásil
největší uličník ze třídy.
To je když budu velkej
a budu moc
zamilovanej.
Všichni se mu smějí
Jen pan učitel se nějak
dlouho díval z okna

I. Lhotková

Bláznivý věk

Spálila jsem všechny vaše dopisy
a fotky
které jsem kdy od vás
dostala.

Na nich jste se smáli,
dělali jste zoufale vážné obličejy,
tvářili se pro pana fotografa
a taky trochu pro mne.

A fotky hořely
a s nimi i vaše směšné,
naivní,
dětinské přísahy.

Hořelo vašich i mých
bláznivých šestnáct let.
Všechno hořelo čadivým plamenem
a z kroutících se fotek
se dívaly vaše vyjukané
udívené oči.

D. Šmrhová

Milenci
aneb

Malá zpověď pro tebe

Má první láska
byla jako dětská kresba
na plotě
Líbila se mi
protože jsem byla
sama dítě.

Pak přišel on
řekl: "Taková blbost"
a tu hloupou kresbu
úplně smazal.
Dlouho jsem brečela
když jsem se dívala
na prázdný plot
se šmouhami od křídý
Teď už nebrečím.
Postavil jsi přede mne nový obraz.
Renoira.

J. Kusák

Úplně malá křídla
Sotva jsi odložil
krátké kalhoty
do šatníku
sotva jsi mávl
rukou nad bednou
hraček pod postelí
sotva jsi odložil
ohmatané sešity
rodokapsů
už miluješ
jak jsi se vrhl
do toho velikého
dobrodružství
pln víry
nadšení
a lásky
sotva jsi sundal
šátek s očí
s kterým sis hrál
na slepou bábu

sotva ti zrezivěla
koloběžka ve sklepě
lásky ti byla
krásnou hračkou
snem budoucnosti
která přijde
a najednou tu máš
kroky
v domě
na ulici
po celém bytě
nedají ti spát
protože víš
že teď
už si ~~nemůžeš~~ hrát!

J. Hausdor

Kruh pastelových barev
v modři hlubinných
studen
když cítím tvůj dech
a přichází květen.
Kruh pastelových barev
v rozloženém košťálovém
porostu
a při pohledu na zem
zase zjistím
že vždy o kousek
vyrostu.

D. Šmrhová

Čekání na lásku
Přesýpací hodiny
 plné nejistoty
co se v nich objeví
až všechno propadne
 někam tam
 kam padají
 nevyřčená slova
 pokřivené úsměvy
 zvednutá obočí
v zubech
 skřípe prach
v ústech pachut
 jako po hořkém
 soustu
čistím si zuby
 nadějnými slovy
házím si
 s frázemi
jako s kriketovým míčkem
 daleko
 hodně daleko
 co nejdál
trhám si
z mozku
 abstraktní pojmy
jako lístky s kypřetiny
 tupě civí
 ve vzduchoprázdnu
možná
 že jednou přirostou
navzájemná slova
 padají

a pod hranolem
v prapodičné spektrum
s černou na konci
nemyslím
nelžu
necítím
mlčím
jako ryba
čekám
až z kriketového míčku
vypadají
všechny piliny

I. Lhotková

Daně

Ruce pro modlitbu,
ruce pro lásku,
ruce pro hlazení,
ruce pro ničení,
ruce pro život,
ruce,
stvořené kdysi
jen proto,
aby ti hladily tvé vlasy.

Ale doba,

zmatená
hladová doba
jim dala tolik úkolů,
že skoro zapomněly
na své vlasy,
sluncem zlaté,
plné elektřiny,
čekající vlasy.

Proto je rozpust.
Rozpust je větru
a nech je dešti
a nech je slunci
a noci,
jen tak,
bez mašle,
sponek,
vůní
a laků.

Jednou přijdou
ty ruce
na které čekáš.
Zapletou se ti do vlasů,
pohladí tě na hlavě,
na ramenou,
na zádech,
v duši,
v srdci,
v mozku...
A nevěř modě, strašně lže!
Ty vlasy,
to je tvoje štěstí.

D. Šmrhová

Ráj
Odvolejte
anděla
s plamenným mečem
chci ráj
taky pro sebe
jsem Eva

ale strom Poznání
teprve kvete
chci počkat
až jablka dozrají

slyšíš

Adame

nevěř Bohu

jedno

ti přece neublíží

až budou červená

zahraj si

na anděla

a utrhni

nějaké

Nečekej na hada

to je přece

stará rekvizita

a nevěř na hřích

já

už na něj taky

nevěřím

musíme jen počkat

až budou

zralá

J. Kusák

Ptám se

Chci se zeptat světla

kdo jsi, že předeš

struny paprsků

do mohutnosti slunce

chci se zeptat lesa

kdo jsi, že jsi se odvážil

ÚKVČ odboru ZUČ
K N I H O V N A
Praha 1, Sněmovní 7

obejmout svalnatýma rukama zem
a sát z ní polibek
za polibkem
Chci vědět, proč
v noci plane záře hvězd
a plavba galaxií
nám stíná vteřiny
a roky
proč bělají vlasy
a srdce se roztékají
v prach
Chci se ptát a ptát
jen jedno vím,
že na lásku se tebe
tázat nemusím
•

L. Zábršová

Básně milostné (a nemilostivé)

Budiž mi polehčující okolností,
že byly sepsány nikoliv bez důvodu -
- proto jsou takové, jaké jsou, proto
nejsou prostě jiné.

Do vlasů mi zabořel vítr
pod víčkem mi vtéká slza
která tolik pálí,
že ty až se na mne podíváš
uvidíš před sebou suchý zrak
- jako ústa, která nikdo nepolíbil,
jako hrob, nad kterým nikdo neplakal
- suchý, jako byl ten můj.

Lásku hledat v konopí všedna
a ignorovat osiny, které štípou za krkem
a najít ji jak čistý pramen vody
a myslet o ní, že je ta nejčistší z modra
a pak se dívat jak protéká mezi tvými
zoufalými prsty
a dopadá na svědomí

tak blízké a už cizí:...

A i kdyby mne hlava bolela,
jak zemi bolí hluchý klas,
já neprosím -
(i když se cítím být žebrákem)

Zbyla mi jizva
kterou uklidím pod rozesmátou masku
Mám už celou sbírku
schovanou před těmi,
kdo ji nechtěli vidět
Poslední polibek mi zůstal
jako razítko dopisu, který ztratil adresáta
nastalo loučení
protože u mostu pro dva
se vyskytl znenadání třetí břeh.

Plakat
nad zbytečností slz
a opuchlých víček
Bolest je zbytečná jako spadané listí
- o koho už naříkat není
a přece
plakat nad láskou,
která našla cizí srdce

Dluhy můžeš zaplatit
jízvu můžeš zamaskovat
zločin můžeš odpykat
l á s k u n e p ř e c h o d í š
- nebo aspoň s dlouhodobými následky

Když nosíš srdce na dlani
jak na talíři
- a ještě k němu přiložíš nůž povahy a vidličku
své tváře -
nediv se, když si každý ukrojí
a neřekne ti děkuju -
dlaň zavři, srdce uschovej
a jenom něze povol vstup
upřímnost přemaluj na drzost,
a úsměv zahal pýchou
Pak jenom láska uhodne,
kdo za tou maskou vlastně dříme
a kdo tak čeká, až ho probudí.

Velikost lásky můžeme posoudit podle velikosti prázdnoty,
která v nás zůstane, až ji ztratíme.

V. Sobotková

Vzpomínka

Stáli jsme proti sobě
říkal jsi něco
smál jsi se jako velký
tmavý hrozen vína
a na nebi tekla feka
a pod nohama běžel pás

zatrásla jsem se velkým teplem
a pak bylo cítit ticho
narýsoval jsi dlouhou přímou čáru
a pak jsi odešel

odešel do svého osudu, protože
ještě nevíš

ani já nevím
už jsem tě dlouho neviděla...
ten večer do mne zapadl
a teď se opíjím

před těmi, co jsou sami
všechny zajímá začátek a konec
přemýšlím o tom, jak je krásné nemluvit.

L. Zábršová

Jsi vyrovnaný člověk
netruchlící nad
kostičkami svých i
cizích zoufalostí
a tiše přešlapuješ
i tam, kde dupot léčí
a nosíš šaty
našedlého tónu
a polohlasem říkáš vyznání
Do očí se díváš přímo,
ale ne do každých
a k vlastním požárům
se točíš čelem
až když poslední žhavý
uhlík zapadne v bílém
jemném popelu čekaného zklamání

M. Uhrová

Tak se k ránu náhle pootvírají
okna opuštěných domů
či stromy na nichž dlouho visely slzy
rozvěšené na háčcích
Jak si jenom zavolat tvoji lásku
uléhá-li nazpět jenom do mých stop
už nikdy zmnožená
(K své krvi nepřileješ)
však dělená
až k mé poslední minutě
o srdce opřené
I kdybych tě přestal milovat

H. Štěpková

Usmívám se

Usmívám se na tebe stružkami
neviditelných slz

a ty nic nevidíš

usmívám se na tebe vším

co mě zradilo ve směšně marném

boji proti tobě

a ty nic nevidíš.

Dnes jsi ještě navíc opilý

přemáháš můj slabý odpor

svýma rukama.

Ne, tohle nemá cenu

tohle určitě ne.

Vždyť já vím, že

před několika minutami jsi

objímal asi zcela stejně.

Jenže na mém těle zůstaly

tvé teplé ruce zadřené hluboko pod kůží.

M. Uhrová

A utopením všech slov
proublávalo cosi
jako výdech kanárka
či dokonce
naposledy zachycené rty zuby a jazyk
v tom co nemohlo být méně než polibek
Vyrovnala jsem i křivky srdce
jen a jen po kotníky
v rozlité velké řece
která tě vyplavila
Leč jsi
Čím dále odplouváš
tím více mohu říci - mám tě
(jen večer jakoby uzamykal hráz
a stavěl stěny právě v hodinu
kdy se už teplo vykrádá.)
Však další hodinu odbijí rubny

M. Uhrová

Motto: Jde čas a zapomíná nás
jako by rozpolcený jazyk
spolkla jeho vlastní
polovina
A napůl vypůjčení
a napůl věrni
a stále nedosažitelní....

Byl večer a také jako napůl
šel se skloněným světlem...
Na břehu řeky rybáři zapomněli rybu
a písek jí šílél pod boky...

Potkal jsem Ji
a i když to bylo po létech
poslední čas strměl na hradbách srdce ...
Má zaskočená duše
stávala se skoro radostí ...
A hle - viděl jsem
jak přicházela blíž
a vstupoval jsem k ní
se sladkým zadýchnutím
jak život poklesal k jezírku mladosti...
(Má stráž hlídající
řící a nepromluví...)
Rekla mi:

"Tyto dny mi bylo blíž
k místům tak osamělým
že mě jimi provázel druhý dech...
Kdy jste chodil, příteli?..."

Odpovídal jsem:
"Proč jen se vy, - tak pokojná -
ptáte po mých cestách?...
Vždyť až jsem byl kdekoli
stále jen dokola kolem návratů...
To tak
jako bych zapomněl obvaz
na dávno zhojené ráně..."

Ona: "Vidím, že vaše hlava
vrhá stále stejný stín
Přistupte blíž
Měsíční světlo mi příliš padá do tváře...
...Les anées passées..."

Já: "Les anées sont passées...
Což něco mine, aby nezůstalo?"

Ona: "Což něco zůstane, aby neminulo?"

Já: "Tak krásná jste

že máte hbité nohy...

Podezírám vás...

Ona: Nepřestal jste ještě?...

Pohleďte jen

ještě mám řetízek na kotnících..."

Já: "Byla jste tenkrát za vozem

a to snad ještě ubožejší než já

který jsem ho táhl...

A nepromluvila jste ani toho křivého slova

Bylo mi

jako by se náhle otvíraly dveře

za kterými nikdo nestojí..."

Ona: "Hluboko v temné chodbě..."

Já: "vy a má nicota-

A já se na vás těšival

jako hodina na hodinu

jako polostín na stín

jako znavený na šílenství..."

Ona: "Jamais je n'ai assez de fleurs..."

A tehdy jak plenčí moudrost

štvála můj strach

až v rajských zahradách

řekl jsem:

Nesmějte se

ale já vás vždycky miloval..."

A ona s úsměvem

jehož mateřství se právě zhlíželo

v zrcátku dětství

mi odpověděla:

"Žabotříska žabovřes

skoč koníčku pro oves...

Vzpomenu si na vás

kdykoli slyším tu píseň..."

A jak jsem se vzdaloval
tak ona odcházela
v nohách ještě strunku hry
a křížek na hlavě
u svátku lásky...

(Věnováno roku 1965-66)

J. Kusák

Člověk a tma

Opilý noční poutník
se plouží ulicí
nevidí spánek zívající
z oken
vidí jen balkónovou scénu
a Romeo s límcem zdviženým
si pod oknem
píská Ave Maria
A nemoc - záclona Monteků
ho okrádá o bledou
tvář Julie
tvář přitisknutou na sklo
a ztracenou ve tmě
čas zavalil ho tíhou
vtlačil mu hlavu
mezi ramena.
Po ulici jde Romeo
s límcem zdviženým
a píská si potichu
Ave Maria.

J. Hausdor

Kousíček útěch, paní,
ve vás i snad v kousku
pochopení.
Vím, že mě utěšíte,
protože jste šťastná jako
dítě
A já budu dělat
že jsem také šťasten
ne, nebudu vám lhát
budu si jen připadat
tak trochu - jako blázen.

V. Luxemburková

S praštějícím spárem zaryvajícího se dravce
ztrhaným bělmem apoštola
a nabízejícího se chmýří zneuctěných pampelišek
vážím tvé přiznání
Neboť neexistuje jediné slovo jež by nemělo
v myšlenkách mých obměnu
I slovo pravda zní tedy pro každého jinak
Nemusíš proto přede mnou klečet!...
S vrtkavým kopýtkem narozeného koně
a smrtelnou ostruhou kuřecí nožky
vytepávám
prvobytný
špás...!

K. Rotter

V krku mi zamrzl smích a dusí
Vlilas mi olovo do očních víček

a já jsem zase strašně sám
ne snad tím, co bylo
především tím, co mohlo být.
Tvé kočky v podobě
vlhkých mloků ťapou pryč
a kolem je nedotknutelná, neoslovitelná,
krásná lhostejnost.
Dal jsem si koleno
vrtat pro halíř
na tvrdou housku.
Stojím tu svíravě
prázdný
na zeboucích nohou
a v bolestech hledám smích.
Vraťte ho lhostejní!

P ě t i r o z m ě r n ý p r o s t o r

J. Kusák

Čas

Jó, my se máme
my máme čtyřrozměrný prostor
a prej je nekonečnej
ten zatracenej čtvrtej
rozměr

copak je možný do něj
vecpat lásku

jako do vybrakovaný
verzatilky dešťovku

copak je možný
chodit mezi ním
zatlučenejma voknama.

Tak děti
doběhněte se podívat
a za chvíli ať jste zpátky.

A tak jsme běželi
pak chvíli čuměli
a domů jsme dokluseli
akorát

No a bylo to v pořádku

A já šel domů a

byl děsně hladovej

ne proto, že doma

nejní dakl

a taky mi nekručelo

v břiše

já jen že se ten
nekonečnej rozměr
zatraceně smršknul
Jo a co vona?
V bibli se říká že
kdo je skromnej
ten daleko dojde.
To vona asi je
Ale že já jsem se
nepřerazil vo nejbližší
klandr
to mi bude furt vrtat
hlavou.

P. Preis

Bohušce Stříbrné

Někdo si vypočítá
jestli má
nebo nemá
Jiný si prostě hodí desítníkem
Tenhle hubne
zda být
či nebýt
tamten křičí bít
a důkladně
Slávu můžeš dobýt
a penězi
třeba šumícími slovy
padajícími dechem
či tekoucíma očima
stačí cit umět předstírat
a možná všechny oklameš

Ztřeštěnce, kteří pro slova
kluzká jak ruleta
ničí tepané brnění i pohyb
nebo se v klášteře zamyslí
Hráče, obdivujícího melodii tvé hry
ošidíš
Už se přibližujete
ale zadrž - rozbiješ jen zrcadlo

J. Kusák

Praníř

Že se stydí?
Kdo, před kým proč?
Že nemůže zakrýt
svoji špinavou nahotu
a zakryje si obličej pěti
roztaženými prsty?

Proč? Vždyť kolem nehučí
dav dychtivý zvědavostí
dav slintající po nahotě,

aby se mohl vysmát.
Jen je podivné, že vítr
ztichl a mlčí
jen aby nerozhodil vlasy krásně
učesané a spletené
Asi nechce odhalit hnízda tisíců
vší, ale vši jsou vybíravé
a člověk má krev sladkou, trpkou,
hořkou
jen mrtví nemají vši,
jsou jenom studení, vychlíí,
a chladní jako slaný led.

H. Štěpková

Jak dlouho

Jak dlouho

unese člověk

sám sebe

když se živí nenávistí

sebezraňuje svou duši

vymyšlenými křivdami

po té, která byla pravá

prchá ve strachu před

lidmi a zalyká se

nenávistí k nim.

Napůl šílený

vlaje životem

s olověnou koulí nespravedlnosti

vysátý k smrti

jak odhozený citrón

nezmůže se nikdy

na odpor proti

těm, kteří ho jen

tak mimochodem

pro lepší přehled

uvrhli do lepkavého

pocitu ponížení.

J. Hausdor

Porážka

Krutá porážka

a ještě krutější

milosrdenství.

Vítězství prý nezná konce

a přesto na ně jednou

zapomeneš.

Je krutá porážka?
Když prohraješ
teprve pak
všechno pochopíš
jak to bylo
jednoduché.

M. Uhrová

Bez konce

M.K.

To je naposled
polykaje poslední doušek
z denního pramene ptáků
našel jsem jednoho
zabitého kamenem dítěte...

A bylo mi

jako bych všemi těmi mrtvými pery
létal i psal od samého dětství...

A bylo mi

jako bych byl právě spolkl
tu vodu hořkou, vodu dopuštěnou ...

A bylo mi

jako bych ze svých vlastních zmetků
dělával kdysi sladkou nádivku
do toho mrtvého těla...

A bylo mi

jako bychom všichni
pro svou vlastní jedinou hvězdu
zapomněli na nebe...

A bylo mi

jako by p ř e c e někde byla bolest
tak strašná bolest matky,
která ze dvou topících se dětí
zachrání to cizí...

J. Hausdor

Několik zamyšlených vět
v slzách a chudobinci
ducha v momentě kdy
ho nejvíce potřebujeme.
A budeme pak něčím,
co se nám zdá být posledním
a kvůli čemu budem sebou pohrdat
protože naděje
už zavřela oči.

M. Rotter.

Jednoho dne houslista zjistí,
že
nemá
hudební sluch,
že necítí jemnou harmonii slov
kolem překotných jejích
"Vlezte nám na záda".
Vykřikuje k zatatým lucernám
své bolesti
ale ony jen s milým syčením odpovídají
"Viděli jste ten nověj prima seriál v televizu?
Je to blbost mezi náma."
A tehdy houslista nočí
vrže a vrže
aby zapomněl své neslyšení...
Ale v hlavách kamenných lvů
a pomočených luceren
zůstává houslistou...
Říkají si
"Ano, to je náš houslista
ano, že to houslista
ne houslista.

Na stěně mého pokoje
 visí fotografie mima
 Jeho ústa mi říkají
 tisíce slov neznělých
 V okamžicích propadání
 kdy za oknem vyje šedá hyena
 s nekonečným šklebem
 zdá se mi
 že na mě mrkne pravým okem
 a tehdy
 mi přináší
 růže
 a ticho porozumění.

V. Sobotková

Růže

V budce na rohu prodává babička růže
 a svrasklá ruka podává
 stejně pomuchlané lístky květu
 za pět padesát
 pro úředníka, Dona Juana, líbůstkáře i Cyrana de Bergerac
 za pět padesát - pro lásku:
 Člověk s kominíkem a člověk s protézou
 člověk moře a člověk ryba
 kniha a živočich
 lež a naděje
 rozkvetla ve mně rudá růže
 a ani jejích sto lístků
 nemohlo pojmout moji hrud
 která se rozklenula z úzké slzy
 zalita novou lávou
 a v sopečné krajině vyrostlo trní bázně o pučící rostlinu
 často jsem přivírala okna.

Nakonec zbyly jen ty trny
opadávající, den za dnem, hodinu za hodinou
do řeky převozníka Chárona....
Kupujte růže:
bílé i rudé
pro všechny mlynářky z Granady
několik čajových paní Bovaryové
Pro všechny Rollandovy Lucie
Židovce Ester
"Hedvičce od tatínka"
a Nerudově mamince
kupujte růže všem těm bezejmenným
ve kterých rozkvetou
Prodává je babička na rohu.

I. Lhotková

Prostě ženská

Bylo to vysoko
výš než všechny ideály,
výš než celé chtějí.
A ona vzala šňůru
svázanou z tkaniček od bot.
Byla to nejkrásnější
a nejpevnější šňůra,
jakou kdy měla.
Natáhla ji přes propast smíchu
vzala jedny punčochy
a vzala druhé punčochy.
Vzala svoji košili
a vzala jeho košili
a vyprala to v kapce limonády,
hluboké jako moře,
a sladké jako rybník za vsí.

Potom opatrně,
jako když se usíná,
jako když se pláče,
jako když se modlí,
tak opatrně včesela punčochy,
tak opatrně včesela košile.
Potom se zasmála do propasti smíchu
ale jen tiše
tak
aby nikoho v tom tichu její smích neprobudil

bylo to výš než všechny ideály,
výš než celé chtění,
tak vysoko.

I. Lhotková

MDŽ

Jednou
když byla dovařena polévka,
jednou
když bylo všude úplně čisto,
jednou
když děti šly brzy spát,
jednou,
když byla přišita poslední záplata,
sešly se všechny ženy
a řekly:

"To je náš svátek."

Potom šly zase vařit polévku,
spravovat punčochy,
dělat zázrak,
aby bylo všude čisto.

Ve svůj den si sednou
na kanape,
utřou slzu nad kytičkou sněženek
a jdou mýt nádobí.

V. Sobotková

Maminka

Oči sledují stopy cest
dvě zelená nebe
a nejhrubší a nejjemnější ruce
je možné psát to v dnešním atomovém věku
kdy rozložíme člověka na mikroskopická tělíska
nejhrubší a nejjemnější ruce
nikdy jsem do nich nemluvila
jen tiše vybírala rýhy dlaní
a počítala
často mě bolí, že už nejsem dítě
je těžké znát hry a přání
a mezi říkadly a bezduchými medvědy
se vždycky prohání cit a pravda
zaboří se do sebe čtyři vody a čtou
a čtou
a čtou
přečetla všechny moje dny
říká se to ještě dneska
kdy objevujeme nové světy
Z jejího hoře
bych jí sama stékala po tvářích
Žije prostě
Žije prostě, snad jednotvárně
a kdykoliv dokáže vyzpívat
táhlé písně pralesů
oteplit stíny na tělech svých mládat
kdykoliv

maminka

Až jednou ze zhuštěného
vakua

zůstane třpytivá

kapka rosy

Až jednou nekonečno

změřené

v délkách pestíků květů

až jednou neskonale

utopie

se objeví v barvách

na obrazech

Pak přijde kapka lihu

ve které se utopí

lidské buňky mozkové

a opilá země se bude

koupat v jezeru

prozrazených tajemství

Ale

Ale

Ale

A L E každé dítě bude

mít svou malou

skrýš, o které nikdo

nebude vědět

a tam bude to

tajemství

neobjevené

a neobjevitelné

4. oddíl

L i š č í c e s t i č k o u

J. Hausdor

Miluji vůni
starých knih
a zlazení pradávných
obrazů
a vždycky cítím
že sám jsem
teď v nich
a začínám vždycky
od plazů.

J. Kusák

Karlu Hynkovi
Podej mi svou vyprahlou
ruku
věčný pochybovači
a žárlivostí spálenou
duší
Havrana s hlasem
drozda sedící na
troskách hradu
objímáš svými křídly
celou tu zemi
zemi krásnou, zemi milovanou
Doutnal jsi vzpourou
pod pokličkou klidu
zmítal ses vášní
mezi hroby
běsnil jsi vztekem
nad nepochopením
rozbíjel jsi kladivem
pěstí kameny
navalené na cestu
toulal ses květy
a viděl jejich skon

objímal jsi sny
děsu a smrti
zahřměl jsi řevem
českého lva
opíjeje se slzami
trýzněné lásky
a nakonec
jak puknoucí černá
růže
jsi se vnořil
do zeleného jezera
neznáma a klidu
který jsi toužil
poznat
Tvá krev se ztratila
mezi tisíci
ostatních
ale zůstaly tu hluboké
nezarůstající stopy
v té zemi krásné
zemi milované

J. Kusák

Na bubnu bez kůže
už rytmus těžko zní
a kdo se nehýbá
ten bývá poslední
pro lidstvo jedna porce
vyšla stěží
jediná porce snů
za kterou se běží
chléb a hry
a na sen se zapomnělo
ztratila se duše
a zůstalo jen tělo

Odysseus se ztratil
v bludišti
jen nechal nitku
tu cestu příští
na listu fantazie
se plaví Einsteinova
čísla
je tu člověk - dub
zbavený třísla
chci se jen opíjet
tou hořkou pevnou
hnědí
vždyť máme vřed a ten
nás zatraceně svědí !

M. Rotter

A tak liščí cestičkou
obcházíme propasti v nás
klademe řádku stop
těsně na okraj
a snažíme se tvářit
jakobynic

I. Lhotáková

V Synagoze

Kameny, spousty kamenů,
chladno, ticho.
Z kovaných vrat vychází
zástup židů.
Jdou za sebou a mlčí.
Pomalu mizí v mlze
stíny stínů.

Prší, chladně prší hněv
a pokora
Z modliteb, z těch
horkých placek prosebníků se kouří: Dutě
narážejí do zdí
a pomalu zkapávají
do kaluže. Kap, kap, kap, kap.
Někde v dálce ozývá
se zpěv. Dusí se, kvílí.
Prosí. To živí
, prosí za ty stíny
stínů.

J. Kusák

A přišly boty
místo Ježíška
kdo měl tu odvalu
že stromek převrácený
ztratil svůj kouzelný
plášť
a zůstala holá kostra
pichlavého jehličí.
A střepy barevné
jež z ozdob vánočních
tř zbyly
Asi i medvěd, dárek
ve škatuli
byl podezřelý
z vlastizrady
že z jeho roztrženého
tělíčka
se dívá smutně
malá medvědí smrt.

Ale ta lidská
je velká
jak tichá hrůza
u polévky opuštěné
kde v obrovském
kráteru lžíce
se třpytí
malý, slaný
chlad.

J. Kusák

Spravedlnost

Spí obr s vousem
prokvetlým
a občas líným pohybem
ruky
smete pár z té spousty
černých myší
které se snaží
schovat v záhybech
jeho pláště
a spánek
je pro něho sítem
kterým propadá
jen čisté zrno.
A zatím ve světě
sítem propadávají
jen malé kousky
špíny a ty velké
se nakládají na hromadu
a výš a výš
až obrovi nad hlavu
sahají, že kdyby

ho někdo probudil
stejně je nepřehlédne
a tichým brumláním
je zase uspán
a na toho, kdo
způsobil, že obr
kýchnul a otevřel
oči
stačí jen trošičku
šlápnout
a je zas ticho
jen mouchy kladou
svá vajíčka na
tu hnilobnou hromadu
živého těla.

I. Lhotková

Cesta

Došli jsme až sem.

Cesta končí.

Dovedli jsme sem nitě železnic,

rozlili škatulky domů,

zavedli dráty,

snad abys mohl ráno uvařit čaj,

nebo aby si na nich mohla odpočinout

první vlaštovka.

Teď jsme úplně na konci cesty.

Země se pod námi zimničně

chvěje.

Svět se chce točit

na opačnou stranu.

Slunce chce svítit místo hvězd.

Tráva se zapomíná zelenat.

Dál to přece musí jít.
Jen je třeba vzít s sebou
jasnou hlavu,
koušek hlíny
a máminu buchtu
na ten dlouhý krok,
krok do nebes.

J. Kusák

Hlemejždí spřežení
Asi tak tisíc hlemejždů
táhne tu chrobáčí
kuličku.
Je uplácaná z trusu
vesmíru
a velké chrobák, kterej praská
bičem
má tam své potomstvo,
k vobrazu svýmu.
A pořád dokola se ty
šnečí ploužej modrou
trávou
na který se rosa blejská
jak zlatý
desetníky
a vobčas chrobák
nahlídne jestli si
děti dobře žerou
a maj plnej půllitr
vobčas je srovná malou
rvačkou
aby jich náhodou nebylo
moc

a pak se vylíhl jeden
protřel si vod trusu
voči
a zařval na celou
tu zasranou kouli
dyk vona se přece točí.

O B S A H

Ukázky práce mladších žáků	3
Literární pásmo z prací starších žáků	15
1. oddíl Zápisy do deníku	16
2. oddíl Strom poznání	34
3. oddíl Pětirozměrný prostor	53
4. oddíl Liščí cestičkou	64
Obsah	72

